

מראי מקומות - פסחים

ל.

א. אלא כשנתערב מאליו, אבל אם עירב במזיד הרי זה כשאר איסורין, שאם בטלן במזיד אסורין.

ה. פוקו וזבינו חמירא דבני חילא פירש רש"י, אף על פי שאפווהו ביום שעבר והוא פסח. וכתב רבינו דוד, שרב נחמן ודאי לא היה אוכל פת גוים, אלא שהיה אומר להם להביא שאור של גוים לחמץ בהן עיסתו, או שהחמץ של אותם בני חילא היה של ישראל שנעשה קודם הפסח. אולם ברש"י משמע שהגויים אפווהו בפסח. ובבית יוסף (יו"ד ריש סי' ק"ב, ציון בגלה"ש כאן), כתב שיש לפרש שהלשון אופוהו שכתב רש"י אינו בדוקא, וללישה קורא אפיה.

ו. קדרות בפסח ישברו הקשה הראש יוסף, מדוע צריך לשברם, הלא מותר להשתמש בהם בצונן, ולא תירץ. אכן הריטב"א כתב, שאסור להשהותם בתוך ביתו, ואפילו להשתמש בהם בצונן, גזירה שמא יכשל בהן להשתמש בחמין.

ז. ואמאי לשהינהו אחר הפסח וליעבד בהו שלא במינן הקשה הרמב"ן, מנין לנו שאין שם אלא משהו, הלא יתכן שיש שם נותן טעם. ועוד, אפילו אם אין שם אלא משהו, הרי אין מבטלין איסור לכתחלה (וכמו שהקשו התוס'). ותירץ, שקושיית הגמרא היא, שיבשל בהם שלא במינם ויתן לקפילא לטעום, ואם אין בהם נות טעם יהיו מותרים. אלא שכתב שפירוש זה אינו מחוור. ופירש באופן אחר, שכלי חרס אף שאינו יוצא מידי דופיו לעולם, דבר ברור הוא שאם אדם מדיחו יפה, ומקרקר ושוטפו בחמין, ומפליטו יפה, לא ישאר בו כדי נותן טעם. וזו קושיית הגמרא, מדוע ישברו, הרי יכול להשהותן ולטהרן יפה, ומותרין שלא במינן, שמסתמא שוב אין בהם נותן טעם לעולם. ואם משום שאין מבטלין איסור לכתחילה, כיון דאין את האיסור בעין מבטלין.

א. הלכתא חמץ בזמנו בין במינו שלא במינו אסור במשהו

כתב הר"ן (ע"ז לו. בדפי הרי"ף) בשם הגאונים שחמץ במינו אוסר במשהו רק לגבי אכילה, אבל באיסור הנאה אינו אוסר במשהו. וכפי שאמרו בגמרא שם אין לך איסור הנאה שאינו דבר שבמינן שאוסר בתערובתו אלא מאותן שנאסרו משום עבודה זרה. אבל מהרי"ף הביא שלא פסק כלל זה, משום שבסוגייתנו משמע שגם בהנאה אוסר במשהו. והביא שהראב"ד הקשה על הרי"ף מנין למד מסוגייתנו שחולקים על הסוגיא בעבודה זרה, הלא יש לפרש את סוגייתנו רק לגבי אכילה.

ב. שלא בזמנו בין במינו בין שלא במינו מותר כתב השו"ע (או"ח סי' תמ"ז סי"א) שחמץ שלא בזמנו בטל בששים. ובמגן אברהם (ס"ק מד) הביא שרוב הפוסקים חולקים על זה, ולדעתם אין צריך ששים, שכן משמע פשוט הסוגיא שאמר ר' יוחנן שחמץ בזמנו מותר בנותן טעם, ולאחר זמנו מותר כרבי שמעון, הרי שמותר בלא ששים. עוד הוכיח, מקושיית הגמרא והא קנסא קניס רבי שמעון, ומחלקת הגמרא בין חמץ בעין לבין תערובת. ולכאורה קשה וכי סבר שמשום קנס יהיה חמור יותר משאר איסורים, שהרי לרבא כל האיסורים בששים. והעלה שבטל ברוב ואין צריך ששים, שלא קנסו אלא כשהוא בעין בלא תערובת.

ג. אבל על ידי תערובת לא כתב רבינו דוד, שכך הדין בין אם נתערב קודם פסח בין בתוך הפסח בין לאחר הפסח, אלא שאם נתערב קודם הפסח או בפסח, אם יש כזית בכדי אכילת פרס, שעוברין עליו בבל ראה ובל ימצא, אסור לאחר פסח.

ד. אבל על ידי תערובת לא כתב הרא"ש (סי' ה) בשם רבינו יונה, שאפילו אם ערבו במזיד מותר, והרא"ש כתב שלא נראה לו כן, משום שרבא לא התיר